

**ПОСИЛЕННЯ
КОНСОЛІДАЦІЇ
СУСПІЛЬСТВА ТА РОЛІ
ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ
НА ШЛЯХУ ВСТУПУ
УКРАЇНИ ТА РЕСПУБЛІКИ
МОЛДОВА ДО
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції

17-18 жовтня 2024 року

УДК 316+339.94
ББК 60.5+66.4

Соціологічна асоціація України
Південноукраїнське відділення САУ
Державний вищий навчальний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.
Д. Ушинського»
Кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності
Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет психології, політології та соціології
Universitatea de Stat din Moldova
Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice
Centrul Sociologie și Psihologie Socială al ICJPS
Asociația Sociologilor și Demografilor din Republica Moldova

**«ПОСИЛЕННЯ КОНСОЛІДАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА ТА РОЛІ
ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ НА ШЛЯХУ ВСТУПУ УКРАЇНИ
ТА РЕСПУБЛІКИ МОЛДОВА ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО
СОЮЗУ»**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції

17-18 жовтня 2024 року

Видавничий дім
«Гельветика»
2024

**ПОСИЛЕННЯ КОНСОЛІДАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА ТА РОЛІ
ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ НА ШЛЯХУ ВСТУПУ УКРАЇНИ
ТА РЕСПУБЛІКИ МОЛДОВА ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ:
МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

Рецензенти:

Інна ГОЛУБОВИЧ, докторка філософських наук, професорка, завідувачка кафедри філософії Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;

Лілія ЯКОВЛЕВА, доктор політичних наук, професор, професор кафедри соціології Національного університету «Одеська Юридична Академія».

Рекомендовано Вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Протокол № 5 від 28.11.2024 р

Редакційна колегія:

Відповідальний редактор – **Олена ЛІСЕЄНКО**, д. соц. н., професор, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса), голова Південноукраїнського відділення САУ, Україна

Члени редколегії:

МОКАНУ Віктор, д. соц. н., директор Центру соціології та соціальної психології Інституту правових, політичних та соціологічних досліджень Державного університету Молдови, керівник Асоціації соціологів і демографів Республіки Молдова, Республіка Молдова

БОРІНШТЕЙН Євген, д. філос. н., професор, завідувач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса), Україна

ПЕТІНОВА Оксана, д. філос. н., професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

АТАМАНЮК Зоя, д. філос. н., професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

Посилення консолідації суспільства та ролі людського капіталу на шляху вступу України та Республіки Молдова до Європейського Союзу : матеріали міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Кишинев- м. Одеса, 17-18 жовтня 2024 року) / за ред. д. с. н., проф. Лісеєнко О. В. – 138 с.

Матеріали конференції представлені в авторській редакції мовою оригіналу

© Південноукраїнське відділення Соціологічної асоціації України, 2024

© Асоціація соціологів та демографів Республіки Молдова, 2024

ПРИХОДЬКО Олена	ОРГАНИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЯК ГАРАНТ ЗАБЕСПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ЖИТТЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ	83
КАРИТКА Валерій	МОЛОДІЖНЕ ДОЗВІЛЛЯ В УМОВАХ ВІЙНИ: ДОСВІД УКРАЇНИ	85
ТЕЛЕЛИМ Ірина	МОДЕРНІЗАЦІЯ ІНСТИТУТІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ ТА РЕСПУБЛІКИ МОЛДОВА І БОРОТЬБА З КОРУПЦІЄЮ У ПРОЦЕСІ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	87
БОДЕЛАН Марина	ВПЛИВ ПРОКРАСТИНАЦІЇ НА ПСИХОЛОГІЧНУ БЕЗПЕКУ ОСОБИСТОСТІ	91
КАРАНФІЛОВА Олена, БОНДАР Дар'я	ВПЛИВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА БЕЗПЕКУ ЛЮДИНИ: НОВІ МОЖЛИВОСТІ ТА ЗАГРОЗИ	92
КАРАНФІЛОВА Олена, ЧИСТОЄВА Єлизавета	БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ ЯК ГОЛОВНИЙ ФАКТОР СТАЛОГО РОЗВИТКУ	95
КАРАНФІЛОВА Олена, ЗЕЛЕНСЬКА Вероніка	ШЛЯХ ДО ІНКЛЮЗИВНОГО СУСПІЛЬСТВА З ТОЧКИ ЗОРУ СУЧАСНОГО ГУМАНІТЕТУ	98
ЛИСЯК Анастасія	БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ : ЗАХИСТ ГРОМАДЯН ВІД ДІЙ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ ТА МАНІПУЛЮВАННЯ ГРОМАДСЬКОЮ ДУМКОЮ	100
ГРУША Анастасія	МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАХОДІВ БЕЗПЕКИ.....	103
ДІДЕНКО Вікторія	БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ: ЗАХИСТ ГРОМАДЯН ВІД СОЦІАЛЬНИХ РИЗИКІВ І ЗАГРОЗ БЕЗПЕЦІ	106
ПАДУН Софія	СОЦІАЛЬНА БЕЗПЕКА В ПИТАННЯХ ЗАБЕСПЕЧЕННЯ СТАБІЛЬНОСТІ РОЗВИТКУ КРАЇНИ	109
БІЛОРОВСЬКА Альона	БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ ЯК ПРІОРИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ	112
КВАШУК Ольга	БОРОТЬБА З КОРУПЦІЄЮ В РЕФОРМІ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ЗМІЦНЕННЯ СИСТЕМИ ДОБРОЧЕСНОСТІ	114

Олена ПРИХОДЬКО,
кандидат соціологічних наук, доцент кафедри
соціології та масових комунікацій,
Криворізький державний педагогічний університет

ОРГАНИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЯК ГАРАНТ ЗАБЕСПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ЖИТТЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ

Органи місцевого самоврядування посідають головне місце у гарантуванні прав та інтересів внутрішньо переміщених осіб та виступають гарантом забезпечення їх якості життя. В умовах повномасштабної війни, суспільство і громади покладають сподівання та очікують від органів місцевого самоврядування активної участі у вирішенні проблем внутрішньо переміщених осіб, адже багатьох українців змінити свій соціальний статус та практично починати життя з початку.

За оцінками Міжнародної організації з міграції, фактична чисельність внутрішньо переміщених осіб (далі - ВПО) станом на початок 2024 року, в Україні складає 3 548 000 осіб. Повернулися до свого звичного місця проживання 4 734 000 осіб. Найбільше внутрішньо переміщених осіб приймають Дніпропетровська (14%) та Харківська (12%) області. Більшість із них походять із Донецької області (22%). Найбільші потоки переміщень у межах області зафіксовано у Запорізькій (91%) та Харківській (85%) областях [2].

Відповідно до ст. 2 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» від 08.11.2023 р. громадянам України гарантується дотримання у повному обсязі їхніх прав і свобод, передбачених Конституцією України, у тому числі соціальних, трудових, виборчих прав та права на освіту, після залишення ними тимчасово окупованої території [1].

Таким чином, не дивлячись на допомогу міжнародних організацій, волонтерів, благодійних організацій (наприклад, міжнародна благодійна організація «Карітас», до якої входить понад 160 національних організацій у понад 200 країнах світу за фінансової підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) відкрила у багатьох містах України кризові центри для ВПО та місцевих мешканців), основна мета забезпечення належного якості життя, інтеграції внутрішньо переміщених осіб у громади покладена на органи місцевого самоврядування [3]. До найпоширеніших потреб, які назвали під час опитування ВПО, належать продукти харчування (39%), одяг (25%) і засоби гігієни (21%). До того ж дослідження свідчить, що порівняно з 2023 роком також зріс відсоток ВПО, які вдаються до радикальніших стратегій подолання проблем, як-то готовність ВПО влаштуватися на більш низькооплачувану роботу, неоплата оренди, переїзд до

житла з гіршими умовами або продаж предметів домашнього вжитку та інших активів [2].

Такі стратегії подолання проблем можуть свідчити про відсутність скоординованої діяльності органів місцевого самоврядування та неналежне виконання обов'язків уповноважених осіб, що в подальшому призводить до погіршення якості та рівня життя ВПО. Слід зазначити, що станом на квітень 2024 року 11% домогосподарств ВПО є неповними сім'ями (лише одна особа старша за 18 років, решта — у віці 0–17 років) [2]. До того ж, відсутність ефективної комунікації та злагодженої взаємодії між органами місцевого самоврядування приймаючих територіальних громад, недотримання прав та інтересів, необізнаність наявних потреб ВПО унеможлиблюють їх повну інтеграцію в громадах, призводить до фрагментарного вирішення їх проблем ВПО та зниженню довіри суспільства до органів місцевого самоврядування.

Основним завданням відділів по організації роботи з внутрішньо переміщеними особами у міських радах є реалізація на території міської територіальної громади державної політики у сфері організації роботи з внутрішньо переміщеними особами, а також вивчення потреб внутрішньо переміщених осіб, місце проживання яких зареєстровано на території територіальної громади, у соціальній підтримці, гуманітарній та благодійній допомозі, та оприлюднення відповідних результатів. Проте напрями та способи вирішення проблем за допомогою налагодження обліку та реєстрації (перереєстрації) переміщених осіб, створення чіткої інструкції щодо отримання всіх видів належної допомоги, ефективної роботи єдиного порталу для переміщених осіб чітко не окреслені.

З серпня 2023 року органи місцевого самоврядування мають створити спеціальний орган — Раду з питань внутрішньо переміщених осіб (ВПО), до складу якої входять не тільки представники органів місцевого самоврядування, а й ВПО та представники громадських об'єднань, які займаються захистом прав ВПО [4]. Експерти вважають, що високий рівень залученості ВПО до роботи Рад, головування в них представників ВПО надасть також можливість розглядати ці органи як прозорі інструменти для здобуття підтримки міжнародних організацій, грантових коштів на інтеграцію, що стане запорукою підвищення якості життя внутрішньо переміщених осіб.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T141706?an=1>
2. Звіт про внутрішнє переміщення населення в Україні URL: https://dtm.iom.int/sites/g/files/tmzbd11461/files/reports/IOM_UKR_GPS_Internal%20Displacement%20Report_Round%2016_UA_June%202024.pdf
3. Карітас України URL: <https://caritas.ua/internationalis/>
4. Дослідження прозорості під час війни URL: <https://transparentcities.in.ua/>